

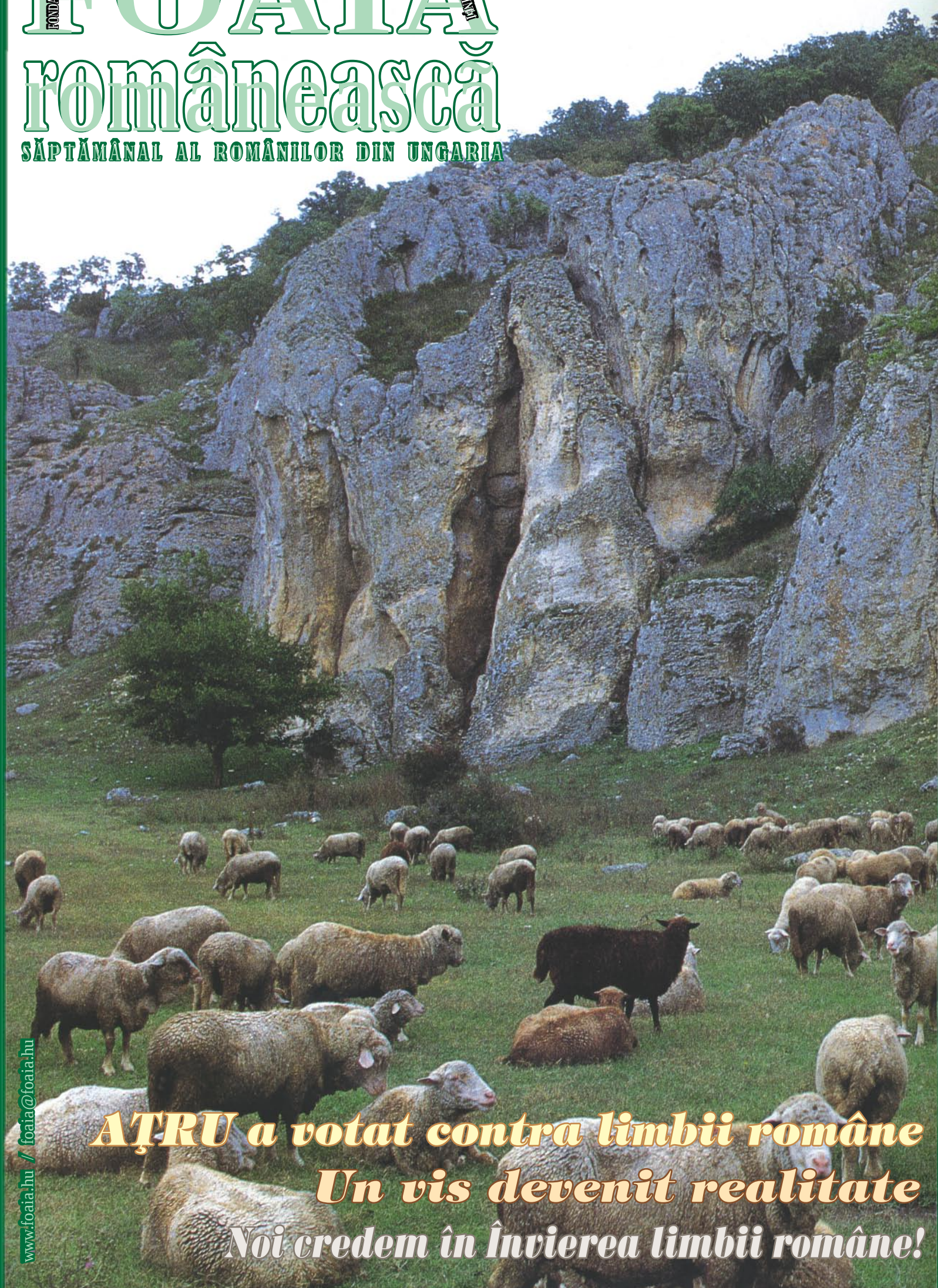
VINERI • 30 MARTIE 2007 • ANUL LVIII NR. 13

FOAIA

FONDAT ÎN 1991

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

AȚRU a votat contra limbii române
Un vis devenit realitate
Noi credem în Învierea limbii române!

CALENDAR ORTODOX

2 aprilie, luni – Cuv. Tit, făcătorul de minuni; Sf. Mucenici Amfian și Edesie (*Denie*)

3 aprilie, marți – Cuv. Nichita Mărturisitorul; Sf. Mucenic Elpidifor (*Denie*)

4 aprilie, miercuri – Cuvioșii: Iosif, scriitorul de cântări, Gheorghe de la Maleon, Zosima și Platon (*Denie*)

5 aprilie, joi – Sf. Mucenici: Teodul, Agatopod, Claudie, Diodor, Serapion și Nichifor (*Denia celor 12 Evangh.*)

6 aprilie, vineri – Sf. Mucenic Irineu, Episcop de Sirmium; Sf. Eutihie, Patriarhul Constantinopolului; Cuv. Platonida (*Denia Prohodului Domnului. Zi aliturgică*)

7 aprilie, sâmbătă – Sf. Gheorghe Mărturisitorul, Episcopul Mitilenei; Sf. Mucenici Caliopie și Achilina

8 aprilie, duminică – **Duminica Sfintei Învieri. Toate ale Praznicului; (†) Învierea Domnului (Sfintele Paști)**

AGENDĂ

2 aprilie

1867 – a apărut poezia lui Mihai Eminescu „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, în revista Familia din Budapesta.

1941 – s-a stins din viață Ștefan Rusu, ctitorul bisericii ortodoxe din Otlaca-Pustă.

3 aprilie

1953 – a murit, la Lisabona, Carol al II-lea, Regele României (1930–1940).

4 aprilie

1896 – s-a născut, la Moisești (Bacău), Tristan Tzara, poet de renume europeană, unul dintre inițiatorii mișcării literare avangardiste (dadaism).

5 aprilie

1908 – s-a născut, la Salzburg, Herbert von Karajan, dirijor austriac de origine macedoromână.

6 aprilie

1941 – s-a născut, la Găești, pe malul Argeșului, muzicianul Gheorghe Zamfir.

7 aprilie

1939 – s-a născut regizorul american Francis Ford Coppola.

8 aprilie

1802 – s-a născut Gheorghe Magheru, om politic liberal, conducător al Armatei revoluționare din Muntenia, în 1848.

1839 – s-a născut Carol I, încoronat Rege al României la 10 mai 1881.

1911 – s-a născut, la Rășinari, filosoful Emil Cioran, unul dintre cei mai originali oameni de cultură contemporană.

Jula

Problema grădiniței românești este reluată

Joi, 22 martie, membrii Autogovernării Românești din Jula au fost invitați la primăria orașului, unde s-au întâlnit cu primărita dr. Perjési Klára și cu reprezentanții ai primăriei, pentru a dezbate problema eventualei comasări sau integrări a grădiniței românești din str. Galamb. Aici membrii Autogovernării Românești și-au exercitat în continuare dreptul de veto și au declarat în fața tuturor celor prezenți că nu sunt de acord cu integrarea grădiniței românești. Autogovernarea Românească a propus ca cele două grădinițe de naționalitate, românească și nemțească, să-și păstreze independența, astfel drepturile lor de naționalitate să nu fie știrbite. Părerile acestora a fost luată în considerare de reprezentanții primăriei, iar ideea ca cele două

grădinițe de naționalitate să rămână independente a fost chiar susținută și de către doamna primar.

Consiliul Local a ținut ședință marți, 27 martie, la care dr. Perjési Klára a comunicat poziția Autogovernării Românești și a informat că reprezentanța românilor din Jula își exercită dreptul veto asupra problemei. În același timp, primărita a mai avut o pro-

punere, și anume, ca Grădinița din strada Galamb să-și păstreze grupele românești, iar grupele ungurești să fie integrate în grădinițele ungurești din oraș. Consilierii au decis ca tratativele purtate cu Autogovernarea Românească să fie reluate, cu scopul convingerii românilor despre integrarea grădiniței românești alături de celelalte grădinițe din Jula. R.P.

Episcopul Sofronie,
la emisiunea
„Profesioniștii”

PS Sofronie, episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului va fi invitatul de sâmbătă seara a emisiunii „Profesioniștii”, realizată de Eugenia Vodă. Emisiunea televizată din sâmbăta Floriilor va aborda și faptul că PS Sofronie a fost primul episcop al românilor ortodocși din Ungaria.

Programul va fi difuzat pe TVR1, cu începere de la ora 22.10 (ora Ungariei). E.I.

Condoleanțe

Redacția săptămânalului *Foaia românească* și conducerea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria își exprimă, și pe această cale, sincerele condoleanțe directoarei Liceului „N. Bălcescu” din Jula, Maria Gurzău Czeglédi, și întregii ei familii, pentru pierderea mamei sale Rafila Gurzău, născută Luhas, care a trecut în veșnicie, după o boală grea și îndelungată, la vârsta de 81 de ani. Dumnezeu s-o odihnească!

Condoleanțe

Redacția săptămânalului *Foaia românească* și conducerea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria împărtășește durerea suferită de profesorul universitar Tiberiu Herdean, fost redactor-șef al revistei românești și fost președinte al Uniunii Culturale, cauzată de decesul tatălui său.

Teodor Herdean s-a stins din viață la vârsta de 76 de ani.

Fie-i țărâna ușoară și amintirea veșnică!

Budapesta

Studentii români și olandezi au făcut galerie împreună

Studentii români din Budapesta au urmărit împreună meciul dintre naționala de fotbal a României și echipa Olandei. În organizarea Institutului Cultural Român, și la inițiativa Asociației Studenților Ro-

mâni din Ungaria, la sfârșitul săptămânii trecute, studenții universitari români și olandezi au urmărit meciul din cadrul grupei de calificare la Campionatul European 2008. Cu această seară de „fotbal și

interculturalitate” tinerii au dorit să confirme că doresc o Europă prietenoasă și fair play. La sediul ICR, fanii fotbalului au vizitat și expoziția „50 de semne abstracte. Omagiu lui Brâncuși”. R.P.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Turmă de oi
(Foto: din arhivă)

Citatul
săptămânii

„Noi nu voim a face să amuțească vreo limbă, ci ne apărăm pe a noastră de azi înainte, cum ne-am apărât-o și până astăzi convinși fiind că acest drept natural îl avem și noi ca oricare neam cu conștiință de misiunea sa.”

B. Șt. Delavrancea

AȚRU a votat contra limbii române

Joia trecută, la Jula s-a constituit noua Autogovernare pe Țară a Românilor din Ungaria. Ședința din 22 martie a avut menirea ca cei 25 de deputați să depună jurământul, să se aleagă președintele și vicepreședintele, respectiv comisia financiară a reprezentanței pe țară. Pentru prima dată în istoricul sistemului de autogovernare românească, pe lângă câștigători, și opoziția, până acum exclusă, face parte din Adunarea Generală a AȚRU. Așa cum a fost de așteptat, ședința de nici două ore n-a fost lipsită de tensiuni. Cea mai mare discuție a fost atunci, când majoritatea membrilor adunării au ținut ca ședința să se desfășoare în limba maghiară.

Ședința a fost deschisă de Gheorghe Guiaș, despre care nici până la finalul ședinței nu s-a aflat în ce calitate a stat la masa prezidențială. (Dacă era din partea Asociației pe Țară de Reprezentare a Intereselor Românilor din Ungaria, trebuiau să stea la masa mare toți cei trei președinți ai asociațiilor de desemnare.) Decanul de vârstă a fost Alexandru Țârlea din Budapesta, care a avut datoria să prezideze ședința până la alegerea noului președinte al AȚRU.

La început s-a ales comisia de verificare a mandatelor, ai cărei membri sunt: dr. Ioan Selejan din Aletea, Ioan Tath din Șercad și Mariana Negreu din Nădlac.

Cei 25 de membri ai Adunării Generale au trebuit prima dată să depună jurământul. Din partea Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta

s-a propus ca jurământul să fie depus în limba română. În afară de cei 5 membri ai AFORB toți ceilalți au votat contra. Apoi, din partea Asociației Române din Budapesta s-a propus să se depună jurământul în limbile română și maghiară. Cei 16 deputați ai AȚRIRU și în cazul acesta au votat contra ori s-au abținut.

Apoi s-a pus la vot ca jurământul să fie depus numai în limba maghiară. Majoritatea, adică cei 16 deputați ai AȚRIRU, au votat pentru această variantă.

După acest moment, s-a iscat o altă neînțelegere între membrii Adunării Generale. Gheorghe Guiaș i-a rugat pe reprezentanții AFORB și ARB să vorbească ungurește, pentru că altfel nu se va putea scrie ceea ce zic aceștia în procesul verbal. Astfel, cîrca a început din nou. AFORB a propus să se vorbească

românește – majoritatea a fost contra. Apoi s-a propus să se poată vorbi în ambele limbi – majoritatea din nou a fost contra. În final s-a hotărât să se vorbească doar în ungurește.

A doua parte a ședinței s-a desfășurat cu ușile închise. A urmat alegerea președintelui și vicepreședintelui. Tiberiu Iuhas l-a propus de președinte pe Traian Cresta, care a și fost ales în unanimitate de cei 16 deputați AȚRIRU, iar de vicepreședinte a fost propus Gheorghe Guiaș, care la fel a fost susținut de toți cei 16 deputați AȚRIRU. S-a votat și despre salariile acestor doi conducători: Traian Cresta va primi lunar un salariu brut de 440.000 de forinți, iar salariul lui Gheorghe Guiaș va fi de 350.000 de forinți.

În ultima parte a ședinței s-a votat ca comisia de verificare a mandatelor să se transforme în mod automat în comisia de validare. Au mai fost aleși cei cinci membri ai Comisiei Financiare: Ioan Radici din Micherechi (președinte), Alexandru Țârlea din Budapesta, Clara Kovács din Jaca; membri externi: Ana Buha din Chitig haz și Otilia Blaj din Budapesta. Toți cei cinci sunt deputați desemnați de AȚRIRU.

T.Boca-A.L.Crișan

EDITORIAL

Trădătorii neamului

În Ungaria este dreptul constituțional al fiecărui cetățean să-și vorbească limba maternă. Paragraful 68 al Constituției stabilește că minoritățile naționale și etnice au dreptul la „folosirea limbii materne”. Paragraful 51 al Legii privind drepturile minorităților naționale și etnice din Ungaria scrie clar: „Oricare cetățean al Republicii Ungare are dreptul să-și folosească limba maternă ori când și oriunde. Statul este obligat să asigure pentru minorități condițiile de folosire a limbii materne.”

La ședința de constituire a noii Autogovernări pe Țară a Românilor din Ungaria s-a pus totuși la vot dacă se poate vorbi românește sau nu. „Mașinăria de votare” a hotărât: la autogovernarea românească nu se poate vorbi românește!

Această decizie aberantă s-a luat în fața presei și în fața reprezentanților Departamentului pentru Minorități. Directorul adjunct al DMNEU, care este și referentul slovacilor, probabil s-a simțit într-un film science-fiction sau într-un coșmar, și a tot așteptat să se trezească. Nu cred că s-a așteptat la așa ceva. Atunci când autogovernarea românilor strigă de 8 ani în lung și în lat că neromânii se bagă în AȚRU, a ajuns să vadă cu ochii lui că, de fapt, etnobișnițarii sunt deja aici.

Exact ca în bancul cu țiganul care a furat un porc, și când îl întreabă cineva că ce porc poartă în spate, se sperie și zice: vai, am un porc în spate! Nu știu cum o ajuns aici!

„Mașinăria de votare” de la AȚRU este programată în așa fel ca să voteze orice și oricând. Am mai văzut în anii anteriori cum s-a votat să se vândă acțiunile MOL; cum s-a schimbat, fără nici o ezitare, un curator care a făcut lobby adevărat pentru proiectele românești și care a demonstrat prin sume concrete că a lucrat mai bine decât oricare curator al AȚRU de până atunci în Fundația pentru Minorități, decât că a avut o vină – n-a fost omul lor; am văzut cum s-a achitat fără jenă amenda de două milioane de forinți a președintelui Cresta, care cu câteva luni în urmă și-a cumpărat – tot cu acordul adunării generale – o mașină luxuoasă nou-nouță și am mai putea înșira.

Conducerea AȚRU de ani de zile ne aruncă praf în ochi, lăudându-se că în anumite școli din Bihor au introdus predarea limbii române. Probabil sunt unii care-i și cred, dar după cele întâmplate săptămâna trecută la constituirea AȚRU, oare care ministru sau ambasador o să-i mai creadă. Cu patru ani în urmă, toată lumea l-a văzut pe secretarul de stat de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni cum i se traducea prin cască ceea ce se vorbea la ședința electoratului „român”. A acceptat umilirea fără nici o vorbă. Din patru în patru ani, la fiecare alegeri sperăm să fie mai bine. Este însă tot mai rău.

Degeaba cheltuiește statul sute de milioane pentru susținerea sistemului de autogovernări care se aleg tot la patru ani, dacă cei de la putere se cred că acela este locul lor de muncă și din banii publici își rezolvă realegerea. Sârbii, de pildă, își schimbă președintele tot la patru ani. La slovaci, nemți, sârbi, croați nu-și permite nimeni să voteze contra limbii lor materne.

„Mașinăria de votare”, condusă de echipa Cresta-Guiaș, și-a bătut joc de tot ce este românesc. Iar pentru că mașinăria este alcătuită totuși din oameni, iată numele acelor „aleși”, cărora nu le-a fost rușine să voteze contra limbii române: Traian Cresta, Gheorghe Guiaș, Tiberiu Iuhas (profesor de română), dr. Ioan Selejan, Elena Silaghi (directoarea școlii din Bedeu), Mariana Negreu (româncă originară din România), Gheorghe Jancsin, Alexandru Finna, Clara Covaci (educatoare din Jaca), Ioan Tath, Ioan Radici, Alexandru Țârlea, Gheorghe Ardelean (profesor de română), Józsa Ferenc, Ioan Blaga, Gheorghe Marc (profesor de română, fostul președinte al Comisiei de Învățământ al AȚRU).

Doamnelor și domnilor, v-ați trădat neamul!

Eva Iova

Pe scurt...

**MULTILINGVISMUL
EUROPEAN**

La Accademia di Romania din Roma a avut loc pe 23 martie, întâlnirea cu tema „Rolul multilingvismului în comunicarea cu cetățenii Uniunii Europene”, ce l-a avut ca invitat principal pe *Leonard Orban*, comisarul european pentru multilingvism. Discursul acestuia a fost axat pe demonstrarea principiului „unitate în diversitate”, cu referire la plurilingvismul european.

**BALADE RURALE,
DE TUDOR GHEORGHE**

Artistul *Tudor Gheorghe* va prezenta în luna aprilie, în premieră, un spectacol dedicat scriitorului *Marin Sorescu*. „Când Dumnezeu era mai jos” are ca subiect civilizația rurală. Concertul pe versurile lui *Marin Sorescu* va avea două reprezentații, pe 28 și 29 aprilie, la Sala Palatului din București.

**REVISTA ROMÂNILOR
DE PRETUTINDENI**

Centrul de Studii pentru Resurse Românești anunță lansarea primului număr al revistei „Contact” – publicație destinată românilor de pretutindeni. Revista poate fi accesată la adresa: <http://www.centruldestudii.ro>.

TÂRG DE FLORII

Muzeul Satului de la București organizează în perioada 30 martie–1 aprilie 2007, târgul dedicat marii sărbători a Floriilor – „Floriile cu bucurie”. În incinta muzeului se vor organiza programe culturale care vor prilejui întâlnirea cu meșteri populari, rapsozi, ansambluri folclorice și grupuri de muzică religioasă. Floriile deschid ciclul sărbătorilor pascale, care se încheie o dată cu înălțarea lui Iisus.

**BĂLĂNESCU VA CONCERTA
LA BUCUREȘTI**

Violinistul *Alexandru Bălănescu* urcă pe scena Teatrului Național București într-un spectacol multimedia alături de *Evelina Petrova* (acordeon) și *Arthur Balogh* (contrabas). Bălănescu va interpreta și muzica din coloana sonoră a filmului „Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii”, regizat de *Cătălin Mitulescu*. Evenimentul va avea loc în 23 aprilie.

Adunare sătească la Chitighaz
despre soarta școlilor

La 19 martie, la Chitighaz s-a organizat o adunare sătească, unde s-a discutat problema comasării celor două școli generale din localitate. Aici a fost invitat un expert, care a prezentat participanților principalele posibilități de rezolvare ale situației. *Kálmán János*, expert pe probleme de învățământ, a prezentat pe larg un proiect care prezintă trei posibilități de rezolvare a situației. Prima ar fi asocierea instituțiilor cu alte instituții din apropiere. O altă posibilitate ar fi comasarea celor două școli iar profilurile să rămână aceleași. Aici ar putea fi vorba de o școală bi-

profesionale să se înțeleagă, să lucreze bine împreună și să-și aleagă un director comun. Eu nu am făcut diferență niciodată între cele două școli și între cele două limbi, pentru că și eu aici m-am născut, în această comunitate, și de jumătate și eu sunt româncă”, a accentuat primărița *Maria Gyuricska Kalcsó*.

Atât profesorii școlii românești, cât și părinții, au susținut că greutățile financiare, cu care se confruntă primăria din Chitighaz nu trebuie soluționate în dauna școlii românești, care funcționează cu un efectiv corespunzător de elevi.

lingvă, care ar funcționa cu clase paralele. A treia variantă ar fi existența unei singure școli de naționalitate.

„Din rezultatele expertizei, autogovernarea locală a ajuns la concluzia că așa am putea rezolva o integrare a celor două școli, ca ambelor școli să le rămână programul propriu de învățământ, să aibă un singur director și un director adjunct. Prin integrarea școlilor, din anul 2008 am economisi 19,5 milioane forinți anual. Din acești bani am putea să înnoim școlile, am putea face cabinete de fizică, de chimie, am putea avea laborator de limbi străine. Este foarte supărător cum ne arată școlile, cum arată curțile școlii și clasele. Din păcate, în ultimii ani, primăria nu s-a ocupat de acest lucru. Dar dacă în continuare va rămâne acest sistem, care acum funcționează, atunci degeaba ne vom întreba peste vreo doi-trei ani, de ce arată școlile așa cum arată, de ce nu se fac drumuri și trotuare la noi în sat, pentru că degeaba ne punem această întrebare, nu vom avea din ce să facem aceste lucruri, ne vor crește doar datoriile și în continuare. Eu aș dori ca aici, la Chitighaz, să avem o școală bună, tare, ca părinții să-și înscrie copiii aici cu dragă inimă, să nu-i ducă să învețe în alte localități. Aș dori ca cele două corpuri

„Noi vrem ca totul să rămână la școala românească așa cum este și acum, pentru că nouă ne e bine așa cum e, de aceea ne-am înscris copiii aici și nu avem nici o problemă nici cu profesorii, nici cu altceva”, a subliniat *Igrić Jánosné*.

Din partea autogovernării românești din localitate a luat cuvântul președintele *Petru Selezjan*, care a subliniat că, după decizia luată de conducerea locală, și autogovernarea românească va angaja un expert în problema învățământului de naționalitate, care va analiza situația și perspectivele învățământului românesc.

„Eu nu pot vorbi împotriva școlii maghiare, deoarece pentru mine școala maghiară este școala unde

am învățat să citesc și să scriu, este școala în care a încolțit în mine dorința de a fi pedagog. Nu pot vorbi nici împotriva școlii românești, pentru că perioada cea mai frumoasă din viața mea, 23 de ani, mi-am petrecut-o în această instituție, din care zece ani am fost directorul acesteia. Aș dori să spun că pentru amândouă instituțiile mă doare inima, la fel cum mă doare și pentru Chitighaz, care a ajuns în această situație, ca de ani de zile, din cauza lipsurilor de fonduri, primăria să fie nevoită să se atingă de singurele instituții pe care le mai are, și anume de cele două școli... Eu cred că o înțelegere comună ar fi trebuit să înceapă mai demult, iar autoconducerea locală românească ar fi trebuit să colaboreze împreună cu primăria, nu să aștepte până ce aceasta va lua o decizie. Nu după aceea să lupte pentru școala românească, ci odată cu primăria să ia deciziile corecte”, a accentuat, printre altele, profesoara *Florica Santău*.

„Pe vremuri, în satul nostru nimeni nu s-a uitat că ești român sau maghiar, ne-am respectat unul pe celălalt, dar acum este de necrezut ce se întâmplă la noi în comună. Acum trecem unul pe lângă altul și nici nu ne salutăm. La ședința în care corpul didactic de la cele două școli s-au întâlnit, noi am spus următorul lucru și vreau să-l repet și acum: noi vrem ca școala noastră, școala românească să rămână așa cum este, iar școala maghiară să rămână și ea independentă. Vă rog să mă credeți că dacă noi suntem de acord cu integrarea celor două școli, va porni un proces prin care amândouă școlile vor fi dezmembrate, iar școala românească va avea de suferit...”, a fost părerea *Mariei Sarca Zombai*, profesoară la școala românească.

Adunarea sătească, care a durat mai mult de patru ore, s-a încheiat fără a se ajunge la un consens.

Anca Liana Crișan

Știre de ultima oră

Școala românească
rămâne independentă

La ședința consiliului local de luni, 26 martie, de la din Chitighaz a fost discutată din nou problema celor două școli. Aici membrii Autogovernării Românești și-au exercitat dreptul de veto și au declarat în fața tuturor celor prezenți că nu sunt de acord cu integrarea celor două școli. Consiliul local a acceptat această decizie, astfel școala românească rămâne în continuare independentă.

Conducerea locală se gândește în continuare să introducă în școala maghiară o limbă de naționalitate, și anume limba germană. A.L.C.

Opinia cititorului

Noi credem în Învierea limbii române!

Am pornit în zorii zilei de 22 martie de la Budapesta spre capitala românilor din Ungaria, adică spre Jula, fără speranțe deșarte, dar cu emoția pe care ne-o trezește mereu un lucru nou. Trenul își urma drumul său spre răsărit, iar dimineța aceasta însorită, la început de primăvară îmi întărea sentimentul că nu poate fi întinată cu nimic.

Între bălbâieli, sușotiri și ghionturi, de la prezidiu se dirija „ceremonia” și la un moment dat nu mai știam dacă aceasta era realitate sau poate sunt numai spectatorul unei piese de teatru tragicomică. Cu creierul buimăcit de atâtea dăndăneli și trăhăneli, nici nu mai știam ce să cred: poate o mașină a timpului defectă m-a aruncat într-un spațiu temporal trecut, cunoscut numai din cărți, deși eu aș fi preferat să călătoresc în viitor.

Dar am revenit brusc în prezent atunci când „spuma” comunității românești, care era în majoritate, a votat ca jurământul de deputat să fie rostit în limba maghiară, în cor sau mai bine zis în spirit gre-

gar. Nici nu s-au risipit bine jurămintele: „*minden igyekezetemmel a román kisebbség anyanyelvének, hagyományainak, kultúrájának a megőrzésén és fejlesztésén fogok fáradozni*” (adică voi depune toate eforturile pentru păstrarea și promovarea limbii, a tradițiilor și a culturii românești) că din tabăra majoritară s-a propus ca în continuare ședința să se desfășoare NUMAI în limba maghiară (deși fusese și propunerea bilingvă). Bineînțeles, că s-a votat în majoritate pentru limba maghiară și bineînțeles, tot în spirit gre-

gar. Onorați deputați! Ar fi fost atât de jignitor pentru dumneavoastră, să se audă și grai românesc într-o ședință a reprezentanților românilor din Ungaria? Și, de altfel, nu oricare ședință, ci în cea de constituire a ATRU!!! Deci nici nu s-a uscat bine cerneala semnăturii de depunere a jurământului, că a și fost încălcat. Iată, deci, soarta școlilor și grădinițelor românești se află pe mâini bune!

Cu un gust amar în suflet am pornit spre casă încercând să re-

fac cu ochii minții și ai sufletului zâmbetul copilului meu de 18 luni, pentru care trebuie să-mi recapăt puterea de a spera. M-am gândit la faptul că primul său cuvânt în limba maternă a fost „apă”, un cuvânt magic, în jurul căruia se ordonează gândurile lui, pe care îl rostește de foarte multe ori pe zi. Poate ar trebui să ne întoarcem la puritatea și înțelepciunea copiilor (bineînțeles fără să intrăm în mintea copiilor) sau măcar din când în când să privim direct în ochii lor, fără să roșim, asta însemnând că nu i-am trădat.

Nu știu câtă apă ar trebui ca să spele rușinea și durerea simțită în această zi, cert este că dincolo de victoriile sau înfrângerile noastre, vine o zi în care cu toții suntem egali și va trebui să ne gândim ce rămâne în urma noastră.

Ne aflăm în postul Sfințelor Paști și iată că am asistat la *crucificarea limbii române*. Dar pentru că suntem credincioși iar pentru noi aceste sărbători nu înseamnă numai ouă roșii, ospățuri și petreceri, *noi credem și în Învierea limbii române!* Gabriela Enea-Elekes

Pe scurt...

BUDAPESTA

Biblioteca Națională de Limbi Străine va participa pentru a 13-a oară la Festivalul Internațional de Carte din Capitală. În cadrul expoziției „Naționalități în Ungaria”, din perioada 12-15 aprilie, vor fi prezentate și publicațiile naționalităților. La expoziție, autorii de naționalitate își vor dedica noile lor cărți.

MICHERECHI

Casa de cultură „Gheorghe Dulău” și primăria vor organiza la toamnă un program festiv în cinstea dansatorilor din Micherechi. Vor aniversa 20 de ani de la moartea muzicantului Teodor Covaci și a dansatorului Gheorghe Nistor, și 60 de ani de la înființarea ansamblului folcloric.

JULA

Miercuri, 28 martie, la Centrul de Documentare și Informare al ATRU (Jula, str. Sáros nr. 17) a fost vernisată expoziția de pictură și sticlă „Obiectul sacru” a artistei Vioara Popescu Dinu, membră a Uniunii Artiștilor Plastici din Bistrița-Năsăud. Expoziția poate fi văzută până la 30 aprilie.

BICHIȘCIABA

Autogovernarea Românească și Uniunea Românilor din reședința județului Bichiș organizează, pe 26 mai, ediția 2007 a Concursului de povești. În această perioadă se fac înscrierile pentru concurs, la care participă elevii școlilor generale în care se predă limba română.

MICHERECHI

Au fost înaintate pentru Primărie primele planuri despre Centrul Cultural din Micherechi, realizate de firma Benedek Kft. din Budapesta. Consiliul Local va decide asupra celor două planuri la ședința din aprilie.

JULA

Echipa de dansuri populare a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula a participat duminică trecută la Festivalul minorităților din Kaposvár. Tinerii dansatori români au interpretat pe scenă dansuri populare românești din Ungaria.

Grigore Vieru

În limba ta

*În aceeași limbă
Toată lumea plânge,
În aceeași limbă
Râde un pământ.
Ci doar în limba ta
Durerea poți s-o mângâi,
Iar bucuria
S-o preschimbi în cânt.*

*În limba ta
Ți-e dor de mama,
Și vinul e mai vin,
Și prânzul e mai prânz.
Și doar în limba ta
Poți râde singur,
Și doar în limba ta
Te poți opri din plâns.*

*Iar când nu poți
Nici plânge și nici râde,
Când nu poți mângâia
Și nici cânta,
Cu-al tău pământ,
Cu cerul tău în față,
Tu taci atunci
Tot în limba ta.*

O fundație pentru cultura românească

Fundația „Pentru cultura română din Ungaria” a ținut ședința Adunării Generale vinerea trecută, pe 23 martie. La sediul din Jula al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria au participat membrii fondatori, reprezentanți ai autogovernărilor din Cenadul Unguresc, Otlaca-Pustă și Micherechi.

Președintele dr. Gheorghe Petrușan din Seghedin a vorbit la început despre importanța Fundației și a sferei civile în menținerea identității și culturii românilor din Ungaria. „Problema e că sfera civilă nu prea este sprijinită. Să nu avem iluzii. Autogovernările nu vor susține cultura, comunitatea a rămas singură. Noi trebuie să facem cât putem și trebuie să avem grijă de tinerii noștri, să-i câștigăm de partea scopurilor nobile”, a accentuat profesorul Petrușan.

Dr. Gheorghe Ruja din Jula a raportat despre utilitatea publică a Fundației. În anul 2006, Fundația a avut un venit de 138 mii de forint, dintre care 63 de mii a obținut prin oferirea 1% din impozitul personal al susținătorilor. Banii au fost folosiți pentru sprijinirea acțiunilor culturale românești.

Reprezentanții autogovernărilor, primăria Cenadului și viceprimărițele

Otlăca-Pustei și Micherechiului, au propus ca suma provenită în 2007 din 1% să fie folosită pentru susținerea programelor românilor din cele trei localități. Și în anul 2007 poate fi oferit acest 1% Fundației „Pentru cultura română din Ungaria”, numărul fiscal fiind 19060851-1-04.

R. P.

Biserica Baptistă din Chitighaz, renăscută în trei zile

Zilele de 16-17-18 martie 2007 pot fi considerate pentru mulți dintre credincioșii comunei Chitighaz ca fiind zilele revigorării, zilele reîmprospătării credinței adevărate, moștenite de la înaintașii noștri români. În aceste trei zile, locul de frunte l-au avut părtășia frățască, primirea mesajului sfânt, prin vorbire și cântare, și mai ales prin apropierea unora față de alții. Iată că de această dată vestitorii primăverii au reușit să îmbrace biserica din Chitighaz, în mod spiritual, în haine de sărbătoare.

Dumnezeu știe gândurile sau problemele celor care nu au luat parte la aceste întâlniri, dar un lucru este sigur, au pierdut enorm de mult.

Cei trei invitați speciali pentru aceste zile, care au vestit Evanghelia, deși nu s-au întâlnit, ne-au condus într-o singură direcție – de fapt, acesta a fost scopul acestor slujbe –, prezentarea celui mai scurt drum spre mântuirea oamenilor.

Dacă experiența pastorului Vali Slăvoacă din prima seară ne-a pregătit fiecare pas din viață pentru viața veșnică, a urmat cea de-a doua seară binecuvântată, în care a triumfat tinerețea. Tânărul seminarist Daniel Velcotă a fost extraordinar de inspirat. Din mesajul lui n-a lipsit nimeni, cuprinzându-i de la cei mai tineri până la cei mai bătrâni cu aceiași putere, dragoste și convingere. Imnurile corului mixt din Chișineu Criș au răsunat atât de frumos încât nu mai doream să se termine și la fel am simțit când în

față au ieșit băieții tineri, cântând într-un grup restrâns. Au fost minunați atât prin execuție, cât și prin exprimarea mesajului divin.

Duminică, atât dimineața, cât și după-masă, am fost vizitați de Corul Bărbătesc al Bisericii Baptiste din Curtici, împreună cu pastorul Sorin Ignat. Părtășia de dimineață a început cu rugăciune, timp de o oră, în care unul după altul am înălțat rugăciuni către Tatăl Ceresc. Apoi a urmat serviciul Corului Bărbătesc, împodobit cu poezii și mărturisiri minunate ale tinerilor din cor, iar încheierea i-a aparținut pastorului Sorin Ignat cu mesajul sfânt.

Programul a continuat și după-masă tot în atmosferă de sărbătoare. Momentul deosebit al întâlnirii de după-masă a fost când ne-am adunat toată suflarea în fața bisericii, la o poză de amintire, și în acele momente ne-am bucurat să avem între noi oaspete de seamă: domnia sa Ioan Fodoreanu, consulul general al României din Iula. Când l-am invitat, dânsul ne-a promis că dacă programul îi va îngădui va fi în mijlocul nostru. Credem că s-a simțit bine cu noi, îi mulțumim și pe această cale pentru frumoasele cuvinte pe care ni le-a adresat, și ne-a promis că va mai reveni printre noi. Satisfacția noastră a fost și mai mare, când lângă domnul consul general al României s-a așezat primărița comunei, doamna Maria Kalcsó, care iată că a avut ocazia să-l întâlnească pe domnul consul în Biserica Baptistă

din Chitighaz. Ne-am bucurat mult că și dânsa a avut un cuvânt de apreciere pentru tot ce s-a făcut în cadrul acestor trei zile.

Din partea bisericii din loc, fanfara a luat parte la toate serviciile, intonând imnuri de laudă. Fratele prezbiter al bisericii Ștefan Cioca a condus toate ser-

După fiecare serviciu de evanghelizare, în sala mică a continuat părtășia frățască cu agapă frățască, mai ales pentru musafiri. Frumos a fost că de fiecare dată musafirii au plecat foarte mulțumiți de găzduire. Aici trebuie aduse toate laudele celor care au muncit enorm de mult și

conducătorilor minorității noastre din Ungaria și din Chitighaz, neputându-se scuza pentru că invitația s-a făcut și prin televiziune, prin săptămânalul românesc și prin radio, și, bineînțeles, verbal. În asemenea situații, scuzele nu-și au nici un rost pentru că nu sunt fondate.

Mulțumim pe această cale radioului, redacției Foii românești, care au fost prezenți, și totodată tuturor credincioșilor din orice confesiune care întregesc bucuriile noastre prin prezența lor. Promitem că dacă nu vom avea obstacole în fața noastră și, bineînțeles, dacă primim semnale că este de dorit să se petreacă în comunitatea românească astfel de întâlniri de neuitat, vom face tot ce ne stă în putință să reaprimem această flăcără a speranței în mai bine pentru neamul românesc.

Dacă fiecare întâlnire s-a încheiat cu o cântare, doresc să închei și eu cu versurile acestei cântări: *Păstrează-ne în harul Tău, Păstrează-ne în harul Tău, Păstrează-ne în harul Tău, Bunul nostru Dumnezeu!*

Cu dragoste frățască,
Georghe Mot

viciile de evanghelizare, citirea Cuvântului a făcut-o și în limba maghiară. Cântările comune au răsunat cum nu prea s-a mai auzit la Chitighaz în ultimii ani. Aceste cântări aproape toate sunt noi, dar fiecare ascultător a primit textul. Toate cântările au fost în limba română, așa cum s-a cântat pe vremuri în această biserică.

s-au ostenit să fie totul la înălțime. Nu le vom scrie numele, deoarece aceste surori sunt întotdeauna acolo cu familiile lor, au ținut stindardul acest timp de generații. Se cuvine să le fim întotdeauna recunoscători și să mulțumim tuturor celor care s-au jertfit ca totul să fie bine.

Semnal negativ aş numi nepăsarea, absenteismul

Floriile, pe care le celebrăm cu o săptămână înainte de Paști, își au soriginea în vechea sărbătoare precreștină Floralia, dedicată zeiței romane a florilor și a primăverii, Flora, peste care creștinismul a suprapus sărbătorirea intrării lui Iisus în Ierusalim. Cunoscută la noi ca Duminică Floriilor, în latină această zi poartă denumirea de Dominica in Palmis, francezii o numesc Dimanche des Rameaux, italienii Domenica della Palme, iar grecii Kiriaki ton Vaion. Sărbătoarea creștină a Floriilor datează încă din secolul apostolic, dar este menționată pentru prima oară în jurnalul peregrinei Etheria, care, descriind călătoria sa la Ierusalim, în secolul al III-lea sau al IV-lea, dă detalii interesante despre felul în care era celebrată acolo această sărbătoare. Semnificației arhaice – de reînviere a naturii, de comemorare a primăverii, a momentului când înfloresc primele flori, salcia și pomii fructiferi (Floralia) – i s-au adăugat noi conotații (legate în principal de cultul antecesorilor trecuți în neființă), care, la rândul-le, s-au convertit în noi gesturi rituale: pomeni, curățirea mormintelor și a cimitirelor, înfigerea în morminte a ramurilor de salcie. Ramurile de salcie (substituente locale ale ramurilor de palmier din Ierusalim), simbol al fertilității și al renașterii naturii primăvara, se duc la biserică pentru a fi sfințite, după care se folosesc la împodobirea icoanelor, a ușilor și a ferestrelor sau la tratarea simbolică a bolilor, de-a lungul anului. Sărbătoarea este celebrată, cu unele diferențieri zonale, pretutindeni în România și de toți românii, existând numeroase obiceiuri locale legate de această zi.

De asemenea, nu trebuie să uităm că de Florii își sărbătoresc ziua onomastică toți cei care la botez au primit numele de Florin, Florina, Floarea, Florentina și altele asemenea, dar și cei cu nume de flori. Împietire de sacru și profan, de ritualuri religioase păgâne și creștine, sărbătoarea Floriilor rămâne în tradiția poporului român un moment încărcat de semnificații spirituale. Închinare,

Săptămâna Pascală

Săptămâna Patimilor este cea mai marcantă săptămână din cursul unui an bisericesc, mai ales dacă ținem cont de faptul că este punctul culminant al unor strădanii spirituale, începute în prima săptămână a Postului Mare, dar și dacă privim retrospectiv la evenimentele trăite de Mântuitorul Iisus Hristos împreună cu Apostolii Săi în săptămâna premergătoare Învierii Sale. Această săptămână începe odată cu trecerea Duminicii Floriilor, sărbătoarea intrării triumfale a Mântuitorului în Ierusalim.

toate, miracolului vieții și al bucuriei de a trăi.

Odată trecute Floriile, întreaga creștinătate pășește în timpul pascal, care se încheie în Duminică Tomii. Este o perioadă sacră, în țesătura căreia sunt împletite toate semnificațiile esențiale ale vieții sufletului. Dincolo de valorile religioase propriu-zise, Paștele poate fi considerat un scenariu ritual transfigurând simbolic reînnoirea anuală a Lumii.

Conform tradiției populare, în Săptămâna Patimilor, timpul ritual, fundal arhetipal al ciclului pascal, se degradează neîncetat, se deschid mormintele și se întorc spiritele morților, la Joimari. În viziunea biblică în acest răstimp sunt comemorate patimile Mântuitorului: Iisus este trădat, chinuit, umilit și omorât prin răstignire. După trei zile de haos și întuneric, în care omenirea a rămas fără protecție divină, se produce miracolul Învierii Domnului, din noaptea Paștelui, urmat de actele de purificare din Săptămâna Luminată, care readuc echilibrul și armonia.

Așadar, bucuria Paștelui este precedată de Săptămâna Mare, timp contractat în care se rememorează, în denii, tot ceea ce a făcut Mântuitorul pe Pământ. Prin post, reculegere

și rugăciune, credincioșii parcurg acum cele șapte trepte ale ultimelor zile ale lui Hristos-Omul. Fiecare zi din Săptămâna Patimilor semnifică un nou pas al lui Iisus pe drumul spre Răstignire și Înviere.

În ziua de luni este pomenit Iosif Patriarhul, cel pe care propriii frați l-au bătut și, crezându-l mort, l-au părăsit pe câmp și care a ajuns mai întâi sclav, iar apoi prinț al Egiptului. Iertându-i pe cei ce i-au greșit, și-a salvat de foamete familia și poporul. Povestea lui Iosif prefigurează apariția lui Iisus, care, deși vândut pentru 30 de bani de argint, arestat, batjocorit, condamnat la moarte și răstignit, a iertat și a mântuit omenirea. În aceeași slujbă este prezentată și pilda smochinului neroditor pe care Iisus l-a uscat într-o clipă.

Ziua de marți este dedicată Predicii de pe Muntele Măslinilor, în care Hristos a prevestit distrugerea templului din Ierusalim, precum și evenimentele lumii viitoare și propria Sa Înviere. Se rememorează acum parabola celor zece fecioare, cinci nesăbuite și cinci înțelepte. Fecioarele înțelepte îl așteptau cu răbdare pe Mântuitor, aprinzând candelele în fiecare noapte. Nesăbuitele se culcau crezând că vor avea destul timp să

se pregătească în ultimul minut. Mirele a venit pe neașteptate, într-o noapte neguroasă, fiind primit cum se cuvine de fecioarele înțelepte, pe care le-a răsplătit. Iar fecioarele nesăbuite au fost alungate, pentru că au irosit șansa de a-l întâlni.

Slujba din ziua de miercuri aduce în prim-plan, de obicei, două personaje antitetice: desfrânata care, spălând cu lacrimile sale, plină de căință, picioarele lui Iisus, se mântuiește și apostolul Iuda, cel care trădând se osândește. După ungerea cu mir din Betania, se spune că Domnul s-a odihnit. În nici una dintre cele patru evanghelii sinoptice nu se află nici o referire la faptele lui Iisus din acea zi. Creștinii țin post cu mâncare uscată, iar la biserică se face slujbă de denie.

Joia Mare este denumită ziua în care au avut loc Cina cea de taină și vânzarea lui Iisus de către Iuda. Hristos s-a pregătit pentru moarte și Înviere, oferindu-le, simbolic, ucenicilor trupul și sângele Lui – pâinea și vinul mântuirii. Este cea mai importantă denie, în timpul căreia credincioșii se roagă și priveghează, ascultând citirea celor 12 Evanghelii. Începând din această zi și până la Înviere nu se mai trag clopotele

la biserică, ci doar se bate toaca.

Vinerea Mare sau Vine-rea Neagră este ziua în care Iisus Hristos a fost răstignit, pe muntele Golgota. El se ruga în gradina Ghetsmani când a fost prins, arestat, judecat de evrei și de romani, încoronat cu spini, bătut și batjocorit. Și-a purtat pe umeri crucea până în vârful Golgotei, unde a fost răstignit între doi tâlhari. Sfântul Epitaf, o bucată de pânză pe care este brodată scena uneia dintre minunile înfăptuite de Fiul lui Dumnezeu în timpul existenței Lui pământe-ne, este pus pe sfânta masă, care simbolizează mormântul lui Iisus și pe sub care trec credincioșii înclinându-se.

Seara, rememorând momentul așezării Mântuitorului în mormânt, în biserici se oficiază denia Prohodului, slujba de înmormântare, în finalul căreia cortegiul de credincioși, în frunte cu preoții, dau ocol bisericii de trei ori. Toată ziua se ține post negru (fără mâncare și fără băutură).

Sâmbăta Paștelui este o zi de odihnă, simbolizând „odihna” în mormânt a trupului Mântuitorului Hristos. Seara, în biserici se aprind luminile, anunțându-se astfel că se apropie vremea ca toți credincioșii să se pregătească pentru veghea din noaptea Învierii. În miez de noapte, în biserici se oficiază slujba Sfintelor Paști. Sunt sfințite pasca, ouăle roșii și celelalte bucate, pentru că postul de aproape șapte săptămâni a luat sfârșit. Credincioșii iau Lumină din Lumină, spun *Hristos a înviat!* și răspund *Adevărat a înviat!*, formule cu care urmează să se salute, în loc de binețel obișnuite, timp de 40 de zile, până la sărbătoarea Înălțării Domnului.

La încheiere sunt împărțite Sfintele Paști (prescura stropită cu vin), care se mănâncă dimineața, „pe inima goală”, iar după slujbă credincioșii pornesc către casele lor purtând cu ei lumânările aprinse – mărturie vie a biruinței lui Iisus asupra morții.

Fie ca aceste zile de mare încărcătură spirituală să ne aducă tuturor în suflete Lumină Credinței și a Mântuirii, să ne facă mai buni, mai curați, mai generoși!

A.L.Crișan

GHID INTERNET

Cum navighezi pe net?

Netul poate fi extrem de haotic până când înveți să te descurci. Browser-ul te va ajuta să explorezi Internetul fără să te rățești.

Cum ajungi pe un website

Orice website poate fi vizitat scriindu-i adresa URL în bara de adrese din partea de sus a ferestrei browser-ului. Ca să te obișnuiești cu folosirea browser-ului poți încerca să explorezi website-ul săptămânalului nostru. Scrie adresa www.foaia.hu în bara de adrese și apasă Enter.

În locul paginii de start a ISP-ului tău se va deschide pagina Foaia românească. Pagina se va afișa treptat. Acest proces se numește „descărcare” (engl. download). Majoritatea paginilor nu necesită un timp lung pentru a fi descărcate, dar paginile care conțin multe poze și animații s-ar putea descărca și pe parcursul câtorva minute.

Butoanele Back și Forward

Dacă te-ai uitat pe o pagină și vrei să ajungi înapoi pe pagina din care ai plecat, poți apăsa butonul Back (Înapoi) al browser-ului (în colțul din stânga-sus al ferestrei). După ce apeși Back, se va afișa, mult mai repede decât la început, pagina pe care ai vizitat-o înainte. Rapiditatea se datorează faptului că browser-ul stochează pe hard disk copia paginilor vizitate deja pe parcursul conexiunii.

La fel, dacă te-ai reîntors pe o pagină, dar vrei să revii pe cealaltă, poți folosi butonul Forward (Înainte).

Butoanele Stop și Refresh

Câteodată te hotărăști că nu mai vrei să vezi o anumită pagină, mai ales când observi că durează prea mult până se descarcă (dacă are multe poze sau dacă serverul acelei pagini are probleme). Dacă te decizi că nu mai vrei să aștepti să se descarce, apeși butonul Stop. Descărcarea paginii se va opri și vei putea merge către pagina precedentă sau vei putea alege un URL nou.

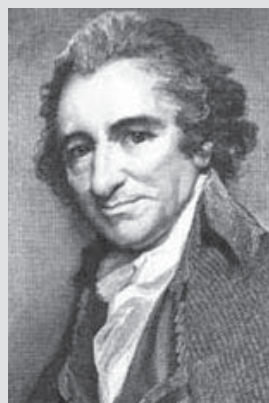
Dacă ai impresia că pagina pe care o privești nu e completă (de exemplu când vezi că nu s-au descărcat toate pozele) sau nu e actualizată (e posibil ca browser-ul să afișeze o versiune descărcată mai demult și stocată pe calculatorul tău), poți apăsa butonul Refresh pentru a-i spune browser-ului să descarce pagina din nou.

Butonul Home

Dacă apeși butonul Home, vei ajunge înapoi pe pagina de start a browser-ului sau pe pagina ISP-ului. Browser-ul poate fi configurat să pornească navigarea de pe o altă pagină.

MARI GÂNDITORI
AI LUMIIThomas
Paine

1737-1809

Sumele rezultate în urma colectării taxelor pe pământuri și proprietate ar trebui investite într-un sistem de ajutorare

ale să fie redade ca drepturi civile, aplicate de către stat în folosul indivizilor. Singura constituție acceptabilă din punct de vedere moral este cea a unei republici democratice, în cadrul căreia cetățenilor le este asigurat dreptul la vot în vederea alegerii propriilor conducători.

Tocmai acest drept de a hotărî asupra diriguitorilor țării era negat cetățenilor de către monarhiile din Franța și Anglia (prin succesiunea la tron). Paine a formulat o serie de argumente prin care acuza Constituțiile acestor țări de imoralitate.

Drept răspuns, guvernul britanic l-a acuzat de trădare, Paine fiind astfel nevoit să se întoarcă în Franța. După plecarea sa, guvernul a înăbușit revoluția britanică înainte ca aceasta să fi luat proporții. Deși întâmpinat cu bucurie, odată ajuns în Franța, acordându-i-se dreptul de a participa la Convenția Națională, ulterior a fost întemnițat și s-a aflat la un pas de execuție.

Agrarian justice este lucrarea în care Paine își dezvoltă concepția asupra

justiției și a drepturilor civile. El susține că existența unui stat este justificată prin faptul că oferă cetățenilor săi o viață mai bună decât cea trăită în lipsa unei constituții. Însă, observă el, mulți dintre cei mai săraci cetățeni ai societăților civilizate din Europa trăiesc în condiții mult mai vitrege decât așa-numiții „necivilizați” nativi amerindieni. În opinia sa, inechitatea este strâns legată de deținerea proprietăților și terenurilor, un privilegiu ce ar trebui taxat, având în vedere că strângerea averilor ce fac posibilă proprietatea necesită participarea societății. Sumele rezultate din colectarea taxelor ar trebui investite într-un sistem de ajutorare de pe urma căruia să poată beneficia orice cetățean.

Întoarcerea sa în America, în anul 1802, nu a fost bine primită. În The Age of Reason, Paine criticase deopotrivă creștinismul și ateismul, în favoarea unui deism ce respinge orice apel la revelația divină. Credința în Dumnezeu este intrinsec rațională, ea reprezintă concluzia logică rezultată în urma interogației asupra sensului existenței. Paine respinge nu numai religia în forma ei organizată, ci și portretul biblic al unui Dumnezeu răzbunător, vindicativ. Din nefericire pentru Paine, în ciuda serviciilor aduse acestei țări, la acea vreme America era profund creștină, și a dezaprobat cu fermitate scrierile sale religioase. Deși și-a petrecut restul vieții în Statele Unite, Paine a sfârșit în obscuritate.

Caracterizat de o rară integritate, Paine și-a dedicat activitatea stopării opresiunilor politice, religiei organizate și sărăciei. În ciuda colosalei influențe exercitate de lucrările sale de început, în mod paradoxal, Paine rămâne un gânditor rareori menționat.

Gânditor politic născut în Anglia, Thomas Paine este autorul denumirii „Statele Unite ale Americii”, și cel care a inspirat mișcările revoluționare din SUA și Franța. A fost nevoit să părăsească Anglia din pricina influenței sale în acest sens pe teritoriile regatului. Aprecieră corectă a însemnătății sale în redactarea Constituției americane și a „stilului de viață american” este esențială înțelegerii acestei entități care este America zilelor noastre.

După emigrarea în Lumea Nouă în jurul anului 1770, Paine a devenit redactor-șef la Pennsylvania Magazine și a publicat unul dintre primele eseuri în care susține abolirea sclaviei. O dată cu începerea Revoluției, și-a dobândit notorietatea în urma publicării lucrării Bunul-simț, în care se opune ideii de clasă dominantă, și susține că între societate și guvernare trebuie trasată o linie de demarcație. În opinia sa, independența coloniilor americane era justificată atât moral cât și practic. În timpul Războiului de Independență, a continuat să scrie și să publice pamflete în sprijinul revoluției.

După ce SUA și-a câștigat independența, Paine a plecat în Franța, și de acolo în Anglia, unde, ca răspuns la Reflections on the Revolution in France, semnată de Burke, a elaborat și publicat Drepturile omului, tratatul său germinal asupra democrației și spiritului republican. În opinia sa, toți oamenii se nasc cu drepturi egale, însă necesitățile vieții sociale pot da naștere unor situații în care încălcăm drepturile altora. Mai mult, se poate să nu avem întotdeauna la dispoziție mijloacele necesare prin care să ne apărăm drepturile de intervenția potrivnică a altora. Așadar, se impune dezvoltarea unui stat și a unei Constituții în care drepturile individuu-

Floriile

de Vasile Alexandri

Iată zile-ncălzitoare
După aspre vijelii!
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Primăvara-ncântătoare
Scoate iarba pe câmpii
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Lumea-i toată-n
sărbătoare,
Ceru-i plin de ciocârlii.
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Păcat, zău,
de cine moare,
Și ferice de cei vii!
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Copiliță, nu vrei oare,
Nu vrei cu mine să vii,
Când Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii?

Să culegem la răcoare
Vioarele albastrii?
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Eu ți-oi da
de orice floare
Mii de sărutării și mii.
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Iar tu dulce, zâmbitoare,
Te-i face că te mânii...
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Primăvara

de Nicolae Labiș

În ograda grădiniței
Părăsit
de astă toamnă
Sub zăpadă
și sub ploi,
Stratul florilor
ne-ndeamnă.
„Avem sape mici
și greble,
Hai să semănăm
și noi.”

Lopățelele mărunte
Musca-n strat
ca într-un munte.
Greblele, scrâșnind,
cu rândul,
Piaptână
în lung pământul
Și dezgroapă cărăbuși
Dintre bulgări
jucași.

Concurs de povești la Bedeu

În ziua de 10 martie a fost mare veselie la Școala generală din Bedeu. În această zi a fost organizat tradiționalul concurs de povești, la care elevii participă, de fiecare dată, cu multă bucurie.

Concursul a fost condus de învățătoarea Elena Nagy. 19 școlari s-au pregătit cu multă însuflețire pentru concurs, spunând povești ale diferitelor popoare. Membrii juriului au fost Otilia Tóth, Maria Kakócz și Timea Nagy. Copiii au fost împărțiți pe clase. Elevii care au fost premiați sunt următorii:

Gabriela Maroșan (cl. a 2-a), Rihard Sipos (cl. a 3-a), Janet Hegedűs (cl. a 3-a), Emese Kiss (cl. a 4-a), Vivien Tóth (cl. a 4-a), Fanni Jurca (cl. a 5-a), David Leo (cl. a 5-a), Adam Buka (cl. a 6-a), Dorotea

Jurca (cl. a 6-a), Henrieta Hegedűs (cl. a 6-a).

În numele colectivului părinților, o mamă a pre-

gătit prăjituri gustoase pentru copiii care au participat la concurs. Pentru părinți, profesori și educa-

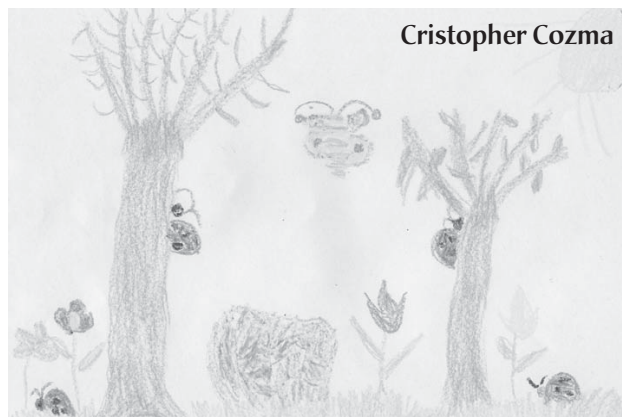
toare, învățătoarea Elena Nagy s-a pregătit cu niște delicatese.

Maria Jurca, învățătoare

GALERIA COPIILOR

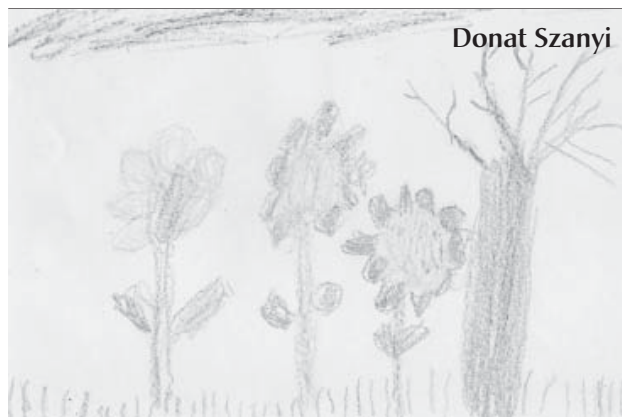
Ana Martin

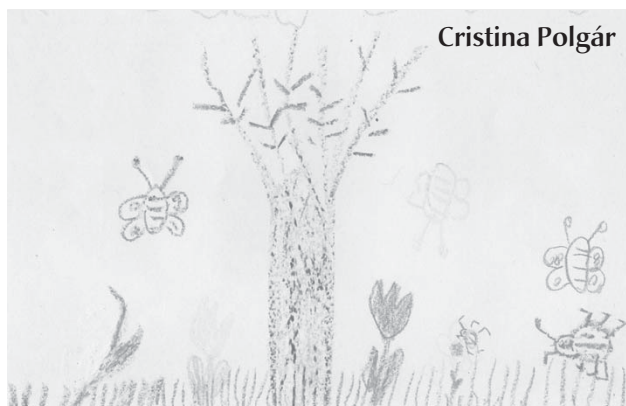
Cristopher Cozma

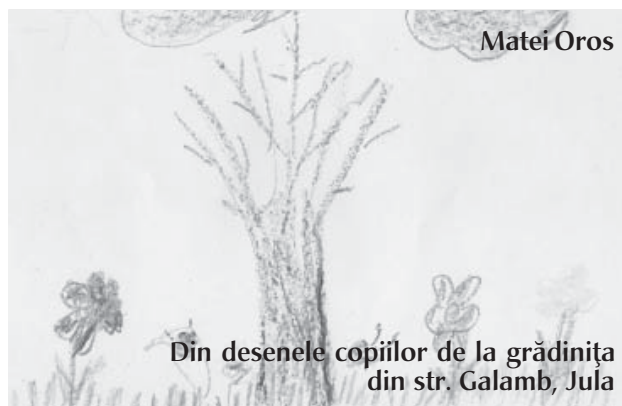
Barbara Borszéki

Donat Szanyi

Cristina Polgár

Matei Oros

Din desenele copiilor de la grădinița din str. Galamb, Jula

De la bibliotecă la discotecă

Sala mică a Centrului Cultural Român din Iula a găzduit în seara zilei de 13 martie o lansare de carte a fostului director al Institutului Cultural Român de la Budapesta. Prieten al Liceului „N. Bălcescu”, **Mircea Oprea** a venit în rândul elevilor și profesorilor iulani cu bucuria de a-și prezenta cel mai nou volum apărut recent, „Discoteca din Alexandria”.

„Cine mai merge în ziua de astăzi la o bibliotecă?”, se întreabă retoric autorul, evocând dușmănia față de cărți și biblioteci din secolele trecute. Bibliotecile sunt instituții puternice, susține Mircea Oprea, din păcate, însă, iau foc ușor. Vechea Bibliotecă din Alexandria conținea cea mai mare colecție de scrieri din Antichitate. O dată cu distrugerea sa în secolul V î. Hr., o comoară neprețuită de înțelepciune antică s-a pierdut pentru totdeauna.

Volumul „Discoteca din Alexandria sau Cartea Științelor – Ziaua 2 din un Decameron europovincial”, apărut la Editura Limes din Cluj-Napoca, este al doilea dintr-o serie plănuită de 10 volume. Cartea a fost prezentată de poetul **Mircea Petean**, patronul editurii clujele. Lansarea cărții a oferit o ocazie bună pentru oaspeți și elevi să discute despre importanța cărților, lecturii, bibliotecii în viața lor, pe de o parte, și despre distracție, calculator, internet, discotecă, pe de altă parte. La întrebarea scriitorilor

dacă tinerii de azi preferă mai mult calculatorul decât cărțile, elevii au răspuns categoric că primul ocupă un rol important în viața lor, dar, după părerea lor, niciodată calculatorul nu

va înlocui cartea. La fel ca în prima scriere din volumul său, Mircea Oprea a pus și la cinaclă întrebarea incomodă: dacă se dă foc unei biblioteci și unei discoteci, cea de pe urmă se reface în timp scurt, dar cu prima cum rămâne? În câți ani se reface o bibliotecă? Se poate reface ea într-adevăr? Răspunsul e categoric negativ. Vezi exemplul Bibliotecii din Alexandria.

E. Iova

Mircea Oprea a debutat în 1966, cu volumul de povestiri SF „Întâlnire cu meduza”, apărut în colecția „Triunghi isoscel” a Editurii Tineretului din București. Volumului de debut i-au urmat încă 4 volume de proză scurtă (Noaptea memoriei, 1973, Premiul Uniunii Scriitorilor; Adevărul despre himere, 1976; Figurine de cea-ră, 1978; Semnul licornului, 1980), un roman SF parodic (Argonautica, 1970), două romane „realiste” (Pasărea de lut, 1976; Cina cea mai lungă, 1983), un volum de versuri (Jocul cu vipere, 1972), teatru (Planeta părăsită, 1971, și Viața într-o floare, 1972), prima monografie Wells semnată de un autor român (H.G. Wells – Utopia modernă, 1983), precum și prima sinteză critică și istorico-literară exhaustivă asupra genului în literatura română (Anticipația românească).

APEL

Fotografia, moștenire de familie

Istoria unei comunități în imagini. În albumul fiecărei familii românești există fotografii cu copii, cu familii, cu cătane, cu lucrările de pe câmp, cu minunatele noastre dansuri populare etc. Toate acestea fac parte din patrimoniul cultural material al românilor din Ungaria, un patrimoniu care stă ascuns.

Muzeul Erkel Ferenc din Iula și Editura Noi lansează un apel în rândul românilor din Ungaria de a contribui la îmbogățirea colecției de fotografii vechi despre comunitatea românească din această țară, de a scoate la lumină aceste valori.

Așteptăm să ne trimiteți fotografiile pe adresa Editurii Noi (Iula, strada Gh. Doja nr. 8), cu toate informațiile pe care le aveți despre aceste poze. Ele vor fi scanate, introduse într-o bază de date, după care se vor înapoia.

Cele mai interesante fotografii vor fi publicate în săptămânalul „Foaia românească”, cu toate informațiile legate de familia de la care provine. Se plănuiește, ca din materialul adunat să se realizeze o expoziție, la care să fie invitați toți cei care au contribuit la scoaterea la lumină a acestor valori ale naționalității române din Ungaria.

Sinceritatea absolută e ceva tot atât de neconfortabil ca și minciuna perpetuă.

(Tudor Octavian)

Adevărul este rareori învăluit în romantism.

(Agatha Christie)

Sibiu 2007, un oraș se întoarce în Europa

Prin intermediul fotografiei, artistul fotograf **Dan Stoica** ne-a oferit recent la Institutul Cultural Român de la Budapesta imaginea unui Sibiu, Capitală Culturală a Europei, istoric, multicultural și oraș deosebit, nu numai ca poziție geografică și arhitectură, ci și ca un simbol al multor personalități române, germane și maghiare, care au trăit în acest fabulos oraș transilvan. Dan Stoica a știut să surprindă nostalgia Sibiului, oraș cultural în plină ascensiune.

Expoziția a fost deschisă de profesorul dr. Ioan Dur de la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. Domnia sa a avut amabilitatea să ofere un interviu pentru Foaia românească.

– Stimate domnule profesor, v-aș ruga să-mi spuneți opinia dumneavoastră despre acest vernisaj, despre această seară dedicată orașului Sibiu, prin prisma imaginii fotografice!

– A fost un privilegiu

pentru mine să vorbesc la Institutul Cultural al României de la Budapesta mai cu seamă că aici mă simt deopotrivă român și deopotrivă european.

– V-aș ruga să transmiteți un mesaj al Sibiului către Budapesta, către Ungaria și, desigur, către românii din Ungaria!

– Mesajul meu ar fi în următorul: cultura română cred că este cartea noastră de vizită, este practic suprafața pe care ne

putem afirma deopotrivă în spațiul cultural românesc.

– În această seară privitorul a fost încântat de imaginea fotografică oferită de Dan Stoica a unui Sibiu istoric multicultural și Capitală Culturală Europeană. Vă rog să-mi vorbiți despre orașul Sibiu în calitate de cetățean al său!

– Sibiu este în prezent un oraș care plutește între conservatorism și o față liberală, un Sibiu care plutește între politică, afaceri și cultură. Sibiu pe care îl văd eu în prezent este un oraș al culturii profunde de performanță, un oraș care păstrează spiritul lui Blaga, al lui Constantin Noica, al lui Emil Cioran, D.D. Roșca și a altor oameni de cultură. Pe de altă parte, există

un Sibiu care nu se vede, un oraș al afacerilor în sensul profund al termenului, care arată că fenomenul cultural are nevoie de bani și afacerile sunt cele care alimentează cultura orașului.

– În final aș dori să transmiteți un mesaj pentru publicația noastră pe care dumneavoastră o cunoașteți de foarte mult timp!

– Da, cunosc publicația românilor din Ungaria datorită unei acțiuni comune pe care noi am făcut-o la Iula cu mulți ani în urmă, iar acum citesc Foaia în format electronic și aș spune că ea este un eșantion reprezentativ a ceea ce înseamnă promovarea culturii românești în alte spa-

ții. Anume, Foaia românilor din Ungaria este un spațiu cultural în care eu cred că firea românului, mentalul colectiv al românului, aspirațiile lui, starea de fapt al românului, toate se regăsesc în această suprafață jurnalistică, o formulă care onorează relația pentru că întâlnesc acolo nume care etalează un profesionalism de la ceea ce înseamnă punerea în pagină, machetarea ca atare, dar, nu în ultimul rând, conținutul, titlurile. Stilul revistei este unul care se impune. Nu găsesc că există nici o deosebire între gazetele din România și aceasta gazetă a românilor de aici.

Mihai Felician Cozma,
Budapesta

Un vis devenit realitate

Magdalena Gurzău, născută Gherman, este o femeie foarte cunoscută în orașul Jula, pentru magazinul ei de închiriat rochii de mireasă. De 25 de ani confecționează rochii de mireasă și rochii de gală, bucurându-se de o deosebită colecție personală, de care este foarte mândră. Este o femeie simplă, născută la sat, care toată viața a muncit și a avut grijă de familia la care ține foarte mult. De anul trecut s-a apucat și de pictat tablouri, dând dovadă de mult talent. Pe 14 martie, în incinta poștei din Jula a fost vernisată o expoziție din picturile doamnei Gurzău și a tânărului care a ajutat-o să devină pictoriță. Magdalena Gurzău s-a arătat încântată de faptul că ne poate povesti secretul care a determinat-o să înceapă să picteze la vârsta de 62 de ani.

– Mica mea poveste a început în următorul fel... În urmă cu doi ani, de mai multe ori am visat că pictez. Era un vis greu, mă zbăteam în somn, pentru că umblam prin noroi, pe hotar, îmi duceam cu greu suportul pentru pictat și îmi erau înghețate degetele de frig. Acest vis s-a repetat de mai multe ori, până în momentul când am început să pictez. Povestindu-le copiilor de visurile mele repetate, aceștia mi-au făcut cadou de Crăciun trusa necesară pentru a mă putea apuca de pictat, dar nu am pictat imediat. Nu aveam experiența necesară și nici nu mi-am făcut timp pentru a picta. Ca prin minune mi-a ieșit în cale ajutorul de care aveam nevoie pentru a-mi împlini visurile. Intrând odată în camera tânărului care stă la mine în gazdă, am rămas plăcut surprinsă găsindu-l pe acesta pictând. Atunci i-am destăinuit visurile mele și i-am spus că eu demult doresc să pictez, dar nu știu cum să încep. El s-a oferit să mă ajute cu plăcere. Cu ajutorul acestui tânăr talentat, Lévai Zolt se numește și este de meserie meșter cofetar, am ajuns ca la vârsta de 62 de ani să devin pictoriță. Tot cu acest tânăr am expus și la poșta și pentru că are un talent innăscut de pictor eu îl voi sprijini să fie cunoscut de lume și să ajungă cât mai departe. Eu pictez doar din plăcere, pictez din dragostea de a picta, iar tablourile pe care le am le fac copiilor și nepoților mei. Am trei copii și patru nepoți.

– Când ați pictat primul tablou?

– Anul trecut în luna mai am început să pictez primul tablou, un coș cu mere,

în tempera, și am fost surprinsă de propria mea muncă. A ieșit foarte bine și după părerea mai multor cunoscuți e bună munca pe care o fac. La început am pictat cu tempera, dar acum pictez în ulei. Primele tablouri le-am pictat pe tablă, dar acum numai pe pânză pictez, pentru că iese mai frumoasă și mai de calitate pictura.

– Pentru că sunteți și o croitoreasă renumită de rochii de mireasă, îmi permiteți să vă întreb când aveți timp pentru a picta, pentru că observ că aveți o colecție destul de bogată de picturi?

– În general după-masa am obișnuit să pictez, pentru că zilnic trebuie să fac de prânz familiei. Pentru mine înainte de orice este familia, după aceea magazinul de închiriat rochii de mireasă, care niciodată nu este o piedică pentru mine, pentru că în caz că vine cineva, las pictatul la o parte, mă spăl pe mâini și merg să probez rochiile de mireasă. Vara îmi place foarte mult să pictez în grădina. Iubesc foarte mult grădina din spatele casei unde am și o mică căsuță de vară. Acolo mă simt foarte fericită și în largul meu. Pictez foarte mult, am deja peste șaiszeci de tablouri.

– De ce vă semnați lucrările „Guba mama”?

– De aceea mi-am semnat lucrările așa, pentru că pe băiatul meu, pe Gheorghe, de la școala generală toată lumea îl cunoaște în Jula cu numele de Guba și prin el am vrut să fiu acum cunoscută. Prietenii și cunoștințele așa mi se adresează, dacă ne întâlnim prin oraș, „Guba mama”.

– Ce vă place să pictați cel mai mult?

– Cel mai mult îmi place să pictez natură moartă și peisaje. Am foarte multe tablouri cu pădure. Îmi place să pictez pădurea, iar vara băiatul meu a obișnuit să mă ducă în natură. Am un tablou, unul din picturile mele preferate, cu un mestecăcăn bătrân. Eu nu pictez după fotografii, cum am auzit că fac alți pictori, care își fotografiază ceea ce vor să picteze. Eu pictez doar din imaginație. Singurele picturi pe care le-am copiat și eu după fotografii sunt portretele regretatului meu soț, al fiicei și al nepoțelii mele.

De aceea mă pot lăuda și cu colecția de rochii de mireasă, nu doar pentru că sunt făcute de mine, ci în primul rând pentru că sunt rochiile pe care eu mi le desenez, nu sunt modele copiate. Bineînțeles că am obișnuit să urmăresc și eu cataloage de ultimă modă ca să îmi pot înnoi colecția, dar niciodată nu copiez o rochie din catalog.

– Înseamnă că munca dumneavoastră de creație nu a început odată cu pictatul tablourilor?

– Talentul vine prin muncă și prin dragostea de frumos. Sunt croitoreasă de 25 de ani și pentru ceea ce am ajuns în viață prin această muncă trebuie să le mulțumesc părinților mei, care au insistat să urmez această cale. M-am

născut la Crâstor și am fost singură la părinți. Eu aș fi dorit să devin pedagog, dar părinții nu mi-au dat voie. Mama îmi zicea: „fata mea, o croitoreasă vara lucrează la răcoare, iarna la cald, nu trebuie să fii tot pe drumuri”. Bineînțeles că în tinerețe am avut și alte locuri de muncă, dar de 25 de ani numai asta fac. Cos frumusețile astea de rochii, la care țin foarte mult. Mie niciodată nu mi-a plăcut să-mi pierd timpul cu nimicuri și pe la vecini, eu tot timpul îmi găsesc ceva ocupație, dar înainte de toate e familia. Dacă mama și soțul meu ar trăi ce mândri ar fi acum de mine... Părinții m-au părăsit de 20 de ani, iar soțul meu m-a părăsit de 13 ani, Dumnezeu să-i odihnească în pace... Și pentru că ați pomenit de munca de creație, aș dori aici să amintesc că în urmă cu 32 de ani am pictat foarte multe farfurii de porțelan. Peste zece mii de farfurii am pictat în acea perioadă. Aveam comandă la magazinele de artizanat din Jula, erau foarte la modă farfuriile de artizanat. Soțul meu îmi aducea farfuriile de porțelan de la fabrica de porțelan din Budapesta, și erau o frumusețe, nu altceva.

– Ne spuneți, vă rog, cum vă vine ideea de a confecționa o rochie și ce faceți

cu rochiile de mireasă mai vechi?

– Anual îmi împrăstiez colecția cu modele noi. Modelele sunt invențiile mele. În primul rând, îmi desenez modelele și fără măsurători sau probe încep să croiesc. În momentul când întind materialul pe masă, atunci văd cu adevărat ce fel de rochiță va ieși din materialul respectiv. Fără nici o formă, fără nimic, croiesc și gata. Modelele le fac după plac, mărgelile și paietele, la fel le cos după plac. Miresele care închiriază rochii de la mine îmi zic că de aceea le place atât de mult să aleagă din colecția mea, pentru că rochiile mele parcă sunt vii, arată ca niște flori zâmbitoare. Poate de aceea se simte acest lucru, deoarece sunt făcute cu multă dragoste. În fiecare iarnă cos rochii noi cu care împrăstiez colecția anului respectiv. Rochiile mai vechi le scot și le donez școlilor și grădinițelor pentru a le folosi la carnaval. În fiecare an dau rochii și pentru balul de binefacere de la Liceul Românesc, pentru că la școala generală românească au învățat toți trei copii ai mei, Magdalena, Monica și Gheorghe. Soțul meu a fost român, născut la Micheerchi și el a dorit ca copiii noștri să facă școală românească. A.L.Crișan

Salut primăvara

Respiră pământul,
Și-a pierdut povara,
Iarna a dispărut,
Salut primăvara.
S-a topit zăpada,
Fuge ca armata,
E învinsă astăzi
Și-n orașe pe străzi.
Frigul nu pătrunde,
În lac niște unde
Sunt hipnotizate,
Și cu curgeri late
Fac joc voios, fac dans,
Parcă razele-au ars.
Frigul venit din nord
Ziua-noaptea e mort,
Moare fără urmă,
Pe deal nu-i furtună.
Plăceri fără teamă
Ca pe frați ne cheamă
La o întâlnire
Pe verdea câmpie.

Vântul primăverii...

Vântul primăverii aleargă prin sat,
În noaptea trecută minune-am visat:
Ca o poartă s-a deschis cerul senin
Și stelele picuri de aur devin.

Vântul primăverii pe aburii goi
Se leagănă lent cu călduțe ploi,
Frățește dau salut ghiocelului,
Forță în tulpină astăzi încă nu-i.

Vântul primăverii-semn de speranță
Ne aduce zâmbet, umor pe față,
Ne aduce zâmbet, umor fără gând
În inima noastră pe-ntregul pământ.

Vântul primăverii – vestitor iubit –
Și raza de soare din nor s-a trezit.
Cântecul răsună imnul inimii.
Pace, fericire doresc mii și mii.

Stăpâna grădinii

În grădină zâmbește o floare,
E mândră cu miros de parfum,
Se comportă cu mare onoare,
Albinele polen adun.

E-nconjurată de plaiul verde,
Trăiește viață fără nori,
Și frumusețea ei nu se pierde,
Se culmină în clipa de zori.

Sub cerul albastru e o regină,
Strălucește ca un diamant,
Petala-i falnică și senină,
Stăpânește cu sincerul drag.

Rock alpin pe Dunăre

Zdob și Zdub și-a anunțat recent participarea într-o ambițioasă inițiativă transfrontalieră a muzicantului austriac Hubert von Goisern. E vorba de o caravană de concerte în mai multe localități de pe malul Dunării. Primul oraș pe listă este Ismail, iar ultimul este Linz.

„Îmi place să cânt și îmi place să călătoresc. Iar atunci când reușesc să le fac pe ambele în același timp este și mai bine”, spune muzicantul austriac Hubert von Goisern, inițiatorul proiectului și fondatorul a ceea ce se numește „rock alpin”.

„Am descoperit că muzica este un limbaj care este înțeles oriunde, care merge dincolo de vorbe. Muzica poate stabili legături între oameni prin intermediul inimii și sentimentelor, ceva imposibil de stabilit prin alte mijloace. Cu un asemenea proiect, eu pot contribui la strângerea legăturilor dintre oameni”, crede Hubert von Goisern.

De această dată, scena va fi una plutitoare. Trei ambarcațiuni vor servi drept casă și masă pentru participanții la proiect.

Fiecare țară riverană Dunării va furniza câte o formație. România va fi reprezentată de Loredana Groza, iar Moldova de către Zdob și Zdub.

„Ceea ce unește trupele care participă în proiect este faptul că ele reprezintă un spirit etnic care poate fi găsit doar în țara lor de origine. Am ales Zdob

și Zdub pentru faptul că ei reprezintă o cultură și tradiție muzicale care nu pot fi găsite altundeva."

„Zdob și Zdub sunt cei mai extraordinari parteneri pe care i-am găsit în a-

ceastă călătorie. Ei fac legătura dintre tradiție în același timp uitându-se în viitor. Alte trupe nu au un diapazon comparabil", mai spune Hubert von Goisern.

„Proiectul european este foarte important pentru noi, pentru dezvoltarea tru-

„Numai prostia nu are leac” (Balzac). Așa e, dar din prostie nu numai că nu se moare, dar, uneori, se trăiește foarte bine.

pei", spune Igor Dânga, managerul formației Zdob și Zdub.

Deși foarte cunoscuți pe piața estică, Zdobulor le lipsește o reprezentare mai masivă în Vest. Proiectul dunărean pare a fi o bună ocazie de ofensivă muzicală și spre Europa occidentală.

„Noi pregătim acum lansarea albumului în Ucrai-

na și Rusia. Din luna iulie, vom merge în Slovacia, Cehia, Polonia – Europa Centrală. În toamnă mergem mai departe – Germania, Austria, Franța, poate și mai departe”, spune managerul formației Zdob și Zdub.

Cum să conduci mașina ca un bucureștean?

Trebuie să uiți tot ce ai învățat la școala de șoferi – dacă ai făcut-o:

1. Oprirea și staționarea

Poți să oprești unde vrei și să staționezi cât vrei, cu condiția să:

- a) nu fie vreun polițist prin apropiere
b) să pui luminile de avarie, dacă ai chef. Dacă nu ai chef, se țin cont numai de punctul anterior.

II. Prioritatea

În București există următoarele tipuri de prioritate:

- a) prioritatea de dreapta (opțională) – se aplică numai în cazul în care tu ești cel care vine din dreapta
- b) prioritate de tramvai
- c) prioritate de camion
- d) prioritate de taxi
- e) prioritate de șmecher. Prioritatea de șmecher se obține prin unul din procedeele „ia-i fața”, „bagă-te cu tupeu”, „taie-i calea” și „ia mai dă-l dracului, că n-o să stau aici toată ziua”. Pietonii NU au prioritate niciodată.

III. Alte sfaturi la fel de utile:

Dacă vrei să fii un bucurăștean veritabil trebuie să ții cont de următoarele recomandări privind circulația pe drumurile publice:

- Semnificația culorilor semaforului:

- verde – treci fără probleme
- galben – repede că se pune roșu
- roșu – repede, că e ultima șansă până să le dea drumul celorlalți.

- Dacă este coadă la stop și un șir lung de mașini, îți recomandăm tehnica „șirului shuntat”. În acest scop, mergi pe contrasens pe toată lungimea cozii de mașini, până ajungi la stop și apoi în virtutea priorității de șmecher (vezi și punctul anterior) reintri în coloană, în pole-position.

- Dacă te ații al doilea la semafor, în secunda în care apare culoarea verde, trebuie să apeși pe claxon, cât mai lung și mai insistent, pentru a-l zori pe mocăitul din față. Un claxon viguros este expresia unei personalități puternice deci, nu ezita!

- Dacă ești prima mașină de la stop și cineva te claxonează imediat cum se pune verde, oprește motorul, ia-ți bâta de baseball (obligatorie, se ține sub scaun), dă-te jos din mașină, du-te la cel care te-a claxonat și sparge-i fata.

- Pe timp de noapte circulă obligatoriu cu faza lungă. Poți folosi faza lungă și ziua, atunci când mergi cu viteză.

- Dacă circuli noaptea și o mașină vine din față cu faza lungă, bagă-i și tu faza lungă în față, de câteva ori, intermitent.

- Dacă înaintea ta se află cineva cu o mașină care merge mai încet claxonează-l și bagă-i faza lungă în ochi: să se ducă dracului acasă dacă are mașină și merge ca mortu'.

- Folosiți claxonul cât mai mult, mai nervos și în mai multe tonalități.

- Înjură cu sete. Arată-i degetul mijlociu. Întâi mâna stângă, apoi ambele – în București se poate conduce ținând volanul cu genunchii.

- Dacă nu știi să înjuri, nu ești șofer. Dacă nu știi să înjuri 20 de minute în șir fără să te repeți, nu ești șofer bucurestean.

- Când plouă, vă puteți face ziua mai veselă trecând în viteză cu mașina prin băltoace în așa fel încât să împroscați cât mai mulți pietoni, sau unul dar bine.

U M O R

Fotbal

Preliminarii EURO 2008

Olanda – România 0-0

Un rezultat foarte bun pentru tricolori

Naționala de fotbal a României a reușit un rezultat foarte bun, 0-0, în deplasare, cu Olanda, la Rotterdam, sâmbătă seara, în preliminariile EURO 2008. Rezultatul, mai mult decât meritat, mărește șansele de calificare ale tricolorilor la un turneu final, după o pauză de 8 ani, relatează Rompres.

Echipa României are prima ocazie a meciului, în min. 3, când *Contra* execută o lovitură de pe partea dreaptă, iar *Goian* reia cu capul peste poartă. Două minute mai târziu (5), *Mutu* îl lansează excelent pe *Marica*, iar atacantul lui Șahtior Donețk trage foarte bine, jos la colț, dar *Stekelenburg* are o intervenție foarte bună și evită golul. În minutul 6, *Mutu* șutează foarte bine, din înțoarcere, dar *Stekelenburg* e la post.

Olanda iese mai mult la atac și *Robben* are o acțiune bună (9), dar simulează un fault în careu, cerând penalty, pe care *Merk* nu îl dă. *Lobonț* are o intervenție bună în min. 11, când respinge cornerul bine executat de *Robben*. În continuare, meciul este destul de echilibrat, dar *Marica* are o oportunitate bună, fiind angajat în careul olandez, dar șutul său trece pe lângă poartă (28). Tensiunea

meciului crește în min. 35, când *Goian* primește o minge în figură și cade la pământ, dar *Robben* refuză să trimită mingea în afara terenului și trage la poartă, șut prins de *Lobonț*, care degajează mingea. Jumătate din echipa română îl înconjoară pe *Robben* și urmează o scurtă busculadă, în urma că-

reia *Lobonț* este avertizat cu cartonaș galben de *Markus Merk*.

Până la pauză, Olanda mai are două ocazii, ambele sembrate de *Van der Vaart* (38, 45+1), cu șuturi de la distanță, primul deviat de *Lobonț* în corner, iar al doilea destul de aproape de buturile românilor.

La reluare, Olanda presează mai mult, iar tricolorii par să fi făcut pasul înapoi. *Goian* îl faultează pe *Huntelaar*, scăpat spre poartă, iar *Van der Vaart* (56) trimite din lovitură liberă, fără mari probleme

pentru *Lobonț*. Apoi, *Babel* are o incursiune periculoasă, încheiată cu centrare bună în careu, dar în cele din urmă românii resping (61).

Batavii domină clar meciul, dar nu își creează ocazii foarte clare, apărarea românilor rezistând foarte bine. E drept că misiunea e ușurată de lipsa de inspirație a olandezilor.

În min. 90+1, echipa ro-

mână recuperează balonul, *Roșu* îi pasează lui *Mutu*, iar *Stekelenburg* apără. *Mutu* trage din nou, dar mai slab, fără probleme pentru portarul gazdelor, care degajează greșit, *Cociș* trimitând un lob periculos.

România a jucat foarte bine, a închis culoarele spre poarta lui *Lobonț*, dar nici Olanda nu a fost echipa periculoasă pe care o știau jucătorii români..

Căpitanul optimist

Liderul tricolorilor crede că România poate să termine campania de calificare pe prima poziție. *Adrian Mutu* a vorbit la finalul partidei cu Olanda despre o nouă stare de spirit la echipa națională a României.

„Am intrat pe teren pentru a câștiga. Nu trebuie să ne mulțumim cu acest egal, pentru că Olanda putea fi învinsă în această seară. Am luptat pentru fiecare minge și am demonstrat că suntem o echipă la fel de puternică precum Olanda”,

a spus *Mutu*, adăugând de ce era nevoie pentru a obține chiar toate cele trei puncte: „Ne trebuia mai mult curaj și mai multă concentrare în fața porții pentru că ocazii am avut, mai ales în prima repriză. Cred că sunt șanse mari să

ocupăm și locul întâi în grupă acum, dar important este să ne calificăm, și putem face asta și de pe locul al doilea. Suntem pe drumul cel bun”.

Atacantul a recunoscut că se aștepta la o replică mai puternică din partea adversarilor de la Rotterdam. „Ne așteptam la o Olandă mult mai puternică, ne așteptam la un meci mult mai greu, dar ne-am descurcat cu toții bine, tactica a fost perfectă și cred că acest rezultat ne dă un moral bun și pentru celelalte meciuri. România a crescut, iar dacă îi aveam și pe jucătorii accidentați pe teren, poate era chiar mai bine. Eu am văzut toți fotbaliștii mulțumiți. Dar, dacă stăm să ne gândim cum au decurs lucrurile pe teren, ce ocazii am avut, putem fi și supărați că n-am câștigat”, a mai spus *Mutu*.

Polo pe apă

„Am fost aproape de o mare surpriză...”

Reprezentativa de polo a României a încheiat evoluția din grupa D a Campionatului Mondial de la Melbourne reușind să pună în dificultate campioana olimpică Ungaria. Din păcate, în ciuda prestației deosebite, România a pierdut cu 9-11 (0-1, 2-3, 2-3, 5-4).

Sâmbătă seara, poloștii români s-au autodepășit și au reușit să țină în șah campioana olimpică până cu șapte secunde înainte de finalul primei reprize.

Portarul *Nenciu* și apărarea bine coordonată de *Kadar* au făcut minuni în fața ofensivei maghiare, dar a fost suficientă o scurtă ezitare pentru ca arbitrii să acorde penalty, iar *Kásás* să deschidă scorul, deși unii specialiști n-au fost de acord cu decizia dictată. La reluare, ungurii forțază nota și rup echilibrul, în ciuda unui joc lipsit de vlagă, în vreme ce *C. Radu* (două goluri) și *Al. Matei* (trei goluri) mențin speranțele din tabăra română. Speriat de scorul afișat pe tabelă la pauză, 4-2, arbitrul din Kazahstan se face remarcat stârnind furie atât pe bancă, unde

Hagiu era nervos, cât și în tribune, unde oficialii delegației române contestau deciziile.

În tot acest timp, „tricolorii” încearcă să se mențină în umbra campionilor olimpici, golurile marcate de *Georgescu* (două în total), *Dunca* și *Kadar* fiind aclamate la scenă deschisă. Iar la final, România a ieșit cu fruntea sus din bazin, având o repriză câștigată.

„Am fost o echipă și am crezut în șansa noastră. Am fost aproape de o mare surpriză, dar evoluția ne dă încredere pentru meciul cu Grecia”, a declarat *Georgescu*. „Am evoluat excelent pentru că am intrat în bazin supermotivați. Să nu uităm că Ungaria este în polo ceea ce reprezintă Brazilia în fotbal”, a spus *Al. Matei*

TVR 1

Luni 2 aprilie

6.00 Jurnalul TVR 6.30 TeleMatinal 9.00 Sănătate pentru toți! 9.30 Trăzniții din Queens 10.00 Ne vedem la ... TVR! Minunile lui Iisus 12.00 Serial. Nevastă-mea și copiii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Careu de ... Doamne Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Foc încrucișat. Documentar 20.10 Regii blestemați 21.05 Reflector 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Nocturne 23.00 Serial. Viața ca-n filme.

Marți 3 aprilie

6.00 Jurnalul TVR 6.30 TeleMatinal 9.00 Măine este acum! 9.30 Serial. Trăzniții din Queens 10.00 Ne vedem la ... TVR! 11.00 Minunile lui Iisus 12.00 Serial. Nevastă-mea și copiii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oglină retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Careu de ... Doamne 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Între bine și rău 20.50 Serial. Anatomia lui Grey 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Memorialul durerii 23.00 Serial. Viața ca-n filme.

Miercuri 4 aprilie

6.00 Jurnalul TVR 6.30 TeleMatina 9.00 Pe ce dăm banii? 9.30 Serial. Trăzniții din Queens 10.00 Ne vedem la ... TVR! 11.00 Minunile lui Iisus 12.00 Serial. Nevastă-mea și copiii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Bagaj ... pentru Europa 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Careu de ... Doamne 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Sub alt chip 20.20 Hello, Good-Bye! 20.50 Ochiul magic 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Fără frontiere 23.00 Viața ca-n filme.

Joi 5 aprilie

6.00 Jurnalul TVR 6.30 TeleMatinal 9.00 Grădini de vis 9.30 Serial. Trăzniții din Queens 10.00 Repere sacre. Sfântul și Marele Mir 11.00 Misterele catedralelor 12.00 Serial. Nevastă-mea și copiii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Careu de ... Doamne 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. Deșertul tătarilor 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Garantat 100% 23.00 Serial. Viața ca-n filme.

Vineri 6 aprilie

6.00 Jurnalul TVR 6.30 Tele-Matinal 8.55 Arhiva de serviciu 9.10 Surprize, surprize ... 11.45 Partitură pentru concert 12.00 Serial. Nevastă-mea și copiii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR **16.15 Interes general** 17.00 Repere sacre: Prohodul 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. Corul 21.05 Viața și vremurile lui Iisus 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Povestea vieții mele.

Sorin Burtela la „Interes General”

Sâmbătă 7 aprilie

6.00 Film. Fascinația zborului 6.30 Serial. Cu Tippi în jurul lumii 7.00 Desene animate 7.55 Formula 1. Calificări Malaysia 9.10 Desene animate 10.45 Cinemaniacii 11.15 Cartea europeană 11.45 De la Cruce la Înviere 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Film. Pinocchio 15.15 Drumul spre Helsinki 16.00 Serial. La poliție sau la mănăstire 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Surprize, surprize ... 20.50 Jurnal TVR 21.10 Surprize, surprize ... 22.10 Viața și vremurile lui Iisus. Documentar.

Duminică 8 aprilie

6.00 Universul credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.25 Studio F1 8.55 Formula 1. Marele premiu al Malaysiei 11.10 Paddock 11.50 La masa de Paști 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Concert: “Stars of Europe” 15.10 Tezaur folcloric 16.20 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 De la miel până la Eiffel 20.50 Film. Sentimente vechi 22.40 Film. Toată frumusețea lumii ...

TVR 2

Luni 2 aprilie

6.00 ABC ... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Serial. Dinotopia 7.45 Atlas (R) 8.30 Bucătăria lui Jamie (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Vânătorii de comori 12.00 ABC ... de ce? 13.00 Lecția de știință 13.30 E Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal Regional 17.30 Serial. Lege și ordine 18.25 Populații străvechi 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Cum să nu-ți pierzi capul? 23.00 Raliul Portugaliei 23.45 Desene animate.

Lecția de știință

Marți 3 aprilie

6.00 ABC ... de ce? 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Serial. Dinotopia 7.45 Lecția de ... știință (R) 8.30 Populații străvechi (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.30 Zestrea românilor (R) 12.00 ABC ... de ce? 13.00 Povești de pe Planetă 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal Regional 17.30 Serial. Lege și ordine 18.25 Supraviețuitorii dezastrelor 19.00 Omul între soft și moft 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Robinson Crusoe 22.50 Roar: legenda lui Conor 23.50 Desene animate.

Miercuri 4 aprilie

6.00 ABC ... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Serial. Dinotopia 7.45 Povești de la palat 8.30 Supraviețuitorii dezastrelor (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.30 Omul între soft și moft (R) 12.00 ABC ... de ce? 13.00 Povești de la palat 13.30 E Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Lege și ordine 18.25 Decoratori la mână a doua 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Îți place Hitchcock? 23.00 Serial. Roar: legenda lui Conor.

Joi 5 aprilie

6.00 ABC ... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Serial. Dinotopia 7.45 Povești de la palat 8.30 Decoratori la mână a doua (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.30 Bugetul meu (R) 12.00 ABC ... de ce? 13.00 Lumea de lângă noi 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Lege și ordine 18.25 O lume nouă 19.00 Arena leilor 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Proces de conștiință 23.50 Desene animate.

Vineri 6 aprilie

6.00 ABC ... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Serial. Dinotopia 8.45 Lumea de lângă noi (R) 8.30 O lume nouă (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.30 Motomagia (R) 12.00 ABC ... de ce? 13.00 Prima mea afacere 13.30 Dincolo de hartă (R) 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Lege și ordine 18.25 Lecția de supraviețuire 19.00 D'ale lu' Mitică 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Sfântul Petru I. 23.00 Turneul Phoenix.

Sâmbătă 7 aprilie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Tradiție și meșteșug. Documentar 7.00 Serial. Fata din viitor 7.30 Megatehnicus 8.00 Arta supraviețuirii (R) 8.30 Natură și aventură 9.00 D'ale lu' Mitică (R) 10.00 Zestrea românilor (R) 11.00 EU-RO Case (R) 11.30 Lumea azi 12.00 Arena leilor 13.00 Serial. Miracole 14.00 Via sacra 15.00 Bazar 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Verdict crimă 18.30 Mistere și mituri ale secolului XX 19.00 Serial. Unitate specială 20.00 Ora de știri 20.45 Film. Sfântul Petru II. 22.40 Ferestre spre cer.

Duminică 8 aprilie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.00 Serial. Fata din viitor 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Un spectacol de Paște 11.00 Repere sacre 12.00 Ferestre spre cer 13.00 Campionatul de Raliuri al României 13.35 Dans Master 2007 15.00 Atlas 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal Regional 17.30 Serial Vânătorii de comori 18.20 Europa altfel 18.30 Serial. Hotel Babylon 19.30 Fără limite 20.00 Ora de știri 20.45 Serial. The Office 21.15 Film. Întâlnire cu Joe Black.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

2 APRILIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

3 APRILIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Pagina culturală 17.30: Moment poetic 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

4 APRILIE, MIERCURI (Petru Cîmpian)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri 17.10: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 17.25: Sport – rubrica lui Adam Bauer 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

5 APRILIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: O șansă istorică: Uniunea Europeană (Al. Ardelean) 17.25: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

6 APRILIE, VINERI (Petru Cîmpian)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Revista presei „Foaia românească” 16.35: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Magazinul Vârșnicilor 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

7 APRILIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.10: Evenimente calendaristice 16.20: Teatrul radiofonic 17.20: Stele de cinci stele – magazin de muzică ușoară 17.55: Încheiere

8 APRILIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Sin-teza știrilor săptămânii 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Emisiune specială de Paști 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

RADIONETROMÂN

www.triplexregio.net

Ecranul nostru

4 aprilie 2007 (mtv ora 13.00)

Reluare: 6 aprilie 2007 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Prima emisiune televizată în limba română din luna aprilie va fi dedicată în întregime sărbătorilor Sfintelor Paști. Telespectatorii vor fi invitați pe plaiuri mioritice, făcând cunoștință cu faimoasa mănăstire Cozia, ctitorie a lui Mircea cel Bătrân.

Realizator: **Aurel Becan**

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni 9.00–12.30

Marți închis

Miercuri 9.00–12.30

Joi 9.00–12.30

Vineri 9.00–12.30

Sâmbătă–duminică închis

Adresa:

Jula 5700

str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465–130

Fax: 66/465–142

Mobil: 30/695–7181

DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
www.rri.ro

UMOR

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Încondeiatul ouălor de Paști

Încondeiatul ouălor este un meșteșug care se face cu migală. Artă țărănească a încondeierii ouălor este foarte veche, datând din perioada precreștină. Ea este foarte interesantă atât prin tehnicile de lucru folosite cât și prin mulțimea motivelor ornamentale, reprezentate prin simboluri cu foarte multe semnificații. În afară de vopsirea propriu-zisă, sunt identificate și alte tehnici de ornamentare a ouălor: încondeiatul cu pensula sau cu penița și împistritul folosind ceară.

Acum 2000 de ani, în vremurile diante de Hristos, ouăle colorate erau folosite de chinezi. Ceva mai târziu cercetările au arătat că obiceiul colorării ouălor se întâlnea într-o serie de țări ca: Grecia, Franța, Ucraina, Elveția, Austria, Olanda, Armenia, Lituania, Egipt, Anglia etc. În unele state, ouăle încondeiate erau înlocuite cu ouă de ciocolată.

În cultura românească, oul a inspirat numeroase legende și basme, fiind considerat ca simbol al creației. În prezent, în tradiția populară românească, ouăle de Paști devin un simbol al regenerării, purtătoare de viață al purificării și al veșniciei.

Încondeierea ouălor ocupă un loc deosebit în arta populară românească. Unul

dintre procedeele cele mai folosite în România este cel al colorării simple, dar și cel al scrierii cu ceară. În trecut culorile utilizate se obțineau din plante, fierbându-se frunzele, florile, coaja sau tulpina acestora (din coaja de ceapă roșie sau floarea de bujor – se obținea culoarea roșie; din secară crudă de primăvară, izmă sau frunze de mesteacăn – se obținea culoarea verde; din coaja de măr sau flori galbene – culoarea galbenă; din frunze de nuc – culoarea cafenie; etc.). În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, au început să fie folosiți coloranții chimici cei care se foloseau la vopsit lâna. Există două posibilități de pregătire a oului pentru încondeiere – fierberea lui înainte sau golirea. În cazul golirii, ouăle sunt

păstrate ca ornament. Pentru ornamentare se folosește ceara caldă, cu care se trasează desenul dorit pe oul alb, după care se cufunda în culoarea pregătită dinainte. Dacă dorim ca oul să conțină mai multe culori, atunci se cufundă succesiv în culori din ce în ce mai închise, după ce s-au „scris” motivele cu ceară, tot succesiv. Pentru a îndepărta ceara, se pune oul aproape de o sursă de căldură și se șterge cu o pânză; apoi se unge cu ulei sau grăsime pentru a-i da strălucire. Tehnica de înfrumusețare a ouălor cu motive antropomorfe, zoomorfe, fitomorfe, schiomorfe a ouălor, jertfite la Paște, este un simbol al divinității care moare și renaște anual. Motivele ornamentației ouălor încondeiate sunt numeroase și fiecare motiv se prezintă în mai multe variante, care se diferențiază în funcție de localitate. Variaza de la o regiune la alta și de la un sat la altul. Chiar și din mâna aceleiași persoane care încondeiază motivele ies variate.

Dacă lăsăm privirea să zăbovească asupra unui ou încondeiat, el ne transmite bucurie, uimire, smerenie, împăcare, pentru că în ornamentația lui, de fapt, se operează cu simboluri (soare, luna, cruce, etc.), cu modele din natură (plante, animale, obiecte casnice) și cu modele de țesături populare, cu tot repertoriul lor de semne sacre.

A.L.Crișan

FOAIA
românească
30 martie 2007
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2007: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.